

Uitzendbranche (Branchebeschrijving 2000–2006)

08

Margreet Geurden-Slis

Publicatiedatum CBS-website: 2 oktober 2008

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2005–2006	= 2005 tot en met 2006
2005/2006	= het gemiddelde over de jaren 2005 tot en met 2006
2005/'06	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2005 en eindigend in 2006
2003/'04–2005/'06	= oogstjaar, boekjaar enz., 2003/'04 tot en met 2005/'06

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

De uitzendbranche vervult een belangrijke functie in de Nederlandse arbeidsmarkt. In de eerste fase van economisch herstel nemen bedrijven, om grote risico's te voorkomen, eerst tijdelijke werknemers in dienst. In economisch slechte tijden zijn het de uitzendkrachten die het eerst hun werk verliezen doordat contracten niet worden verlengd. De huidige economische groei in Nederland komt goed tot uitdrukking in de uitbundige groei-cijfers van de uitzendbranche in 2005 en 2006.

Uitzend- en uitleenbedrijven belangrijkste groep

De uitzendbranche bestaat uit uitzend- en uitleenbedrijven, arbeidsbemiddeling en werkgelegenheidsprojecten zoals banenpools. In dit artikel komen alleen de uitzend- en uitleenbranche aan de orde, met een omzetaandeel van 90 procent de belangrijkste groep binnen de totale branche. Uitzendbureaus en uitleenbedrijven vervullen een intermediaire rol tussen werkgevers en tijdelijke arbeidskrachten. De uitzendbranche is voor het bedrijfsleven belangrijk, omdat met het leveren van tijdelijk personeel vraagschommelingen snel kunnen worden opgevangen. De behoefte aan personeel kan ontstaan door ziekte en verlof van eigen medewerkers of door tijdelijk verhoogde vraag naar diensten en producten.

Wettelijke regelingen uitzendwerk

In 1965 werden voor het eerst in een wet aspecten met betrekking tot de uitzendbranche vastgelegd: de Wet op de Terbeschikkingstelling van Arbeidskrachten. Deze wet werd in 1991 opgevolgd door de wet Arbeidsvoorziening. De Wet Allocatie Arbeidskrachten door Intermediairs (WAADI) uit 1998 maakte het voor iedereen mogelijk een uitzendbureau te beginnen. Voor de invoering van deze wet was het alleen mogelijk een uitzendbureau te starten indien men lid was van de Algemene Bond Uitzendbranche. Om hiervan lid te worden moest men aan strenge voorwaarden voldoen. Nadat de WAADI van kracht werd, is het aantal uitzendbureaus meer dan verdubbeld tot 4 415 begin 2006.

Met het invoeren van de Flexwet in 1999 zijn de tegenstrijdige belangen van de werkgever en de werknemer beter geregeld. Deze wet biedt werkgevers de mogelijkheid tijdelijke krachten beter en makkelijker in te zetten en biedt de flexibele arbeidskracht een betere rechtspositionele bescherming. Na drie opeenvolgende arbeidsoverkomsten die samen langer duren dan 36 maanden, wordt het voorlopige contract omgezet in een contract voor onbepaalde tijd. Het eerste contract voor bepaalde tijd staat bekend als "fase A" en telt 130 weken. De gewerkte uren in deze periode worden omschreven als uitzenduren. Fase B telt 52 weken. Gedurende fase B is de uitzendkracht in reguliere dienst bij het uitzendbureau voor bepaalde tijd. Na 182 weken gaat fase C in, een contract voor onbepaalde tijd bij de uitzendorganisatie. In fase A is het voor beide partijen gemakkelijker het contract te beëindigen dan in de fases B en C het geval is. Detacheringsuren zijn uren die in fase B en C worden gemaakt.

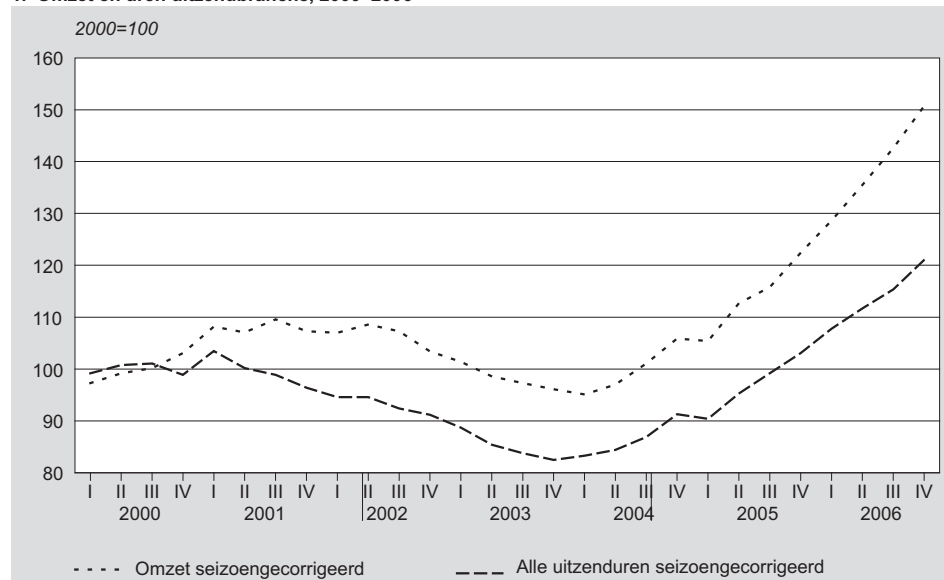
Het uitzenden en detacheren van personeel zijn de belangrijkste activiteiten van de uitzend- en uitleenbedrijven, waarbij het uitzenden iets meer dan de helft van de totale omzet omvat. Overige activiteiten zijn ondermeer het werven en selecteren van personeel, opleiden en arbeidsbemiddeling.

Vanaf 2005 weer flinke groei

Na een goed begin van deze eeuw voelde ook de uitzendbranche eind 2001 de gevolgen van de krimpende economische groei. Vanaf het tweede kwartaal van 2001 nam het

aantal uitzenduren af maar toch nam de omzet dat jaar nog toe. In de twee daaropvolgende jaren nam zowel de omzet als het aantal uitzenduren elk jaar af. Na een voorzichtig herstel in 2004 nam zowel de omzet (+14%) als het aantal uitzenduren (+12%) in 2005 fors toe. Deze uitbundige groei zette met een omzettoename van 22 procent in 2006 verder door.

1. Omzet en uren uitzendbranche, 2000–2006

Opvallend is dat vanaf het vierde kwartaal van 2005 de groei van de omzet sterker toeneemt dan de ontwikkeling van de uitzenduren. Door de aanhoudende vraag naar personeel krijgen steeds meer uitzendkrachten een regulier contract bij de uitzendorganisatie en worden vervolgens gedetacheerd bij de opdrachtgever.

Veel uitzendbureaus per inwoner in de randstad

In 2006 waren er 90 procent meer uitzend- en uitleenbureaus dan in 2000. Vooral in 2001 en 2002 groeide het aantal bedrijven sterk. Dat gold met name voor het aantal kleine bedrijven. Het aantal bedrijven in de uitzendbranche kan worden afgezet tegen het aantal vestigingen per honderdduizend inwoners. De Randstadprovincies hadden met 70 vestigingen per honderdduizend inwoners verreweg de meeste vestigingen in 2006. In Friesland waren de minste vestigingen per honderdduizend inwoners.

Uitzenden blijft hoofdactiviteit

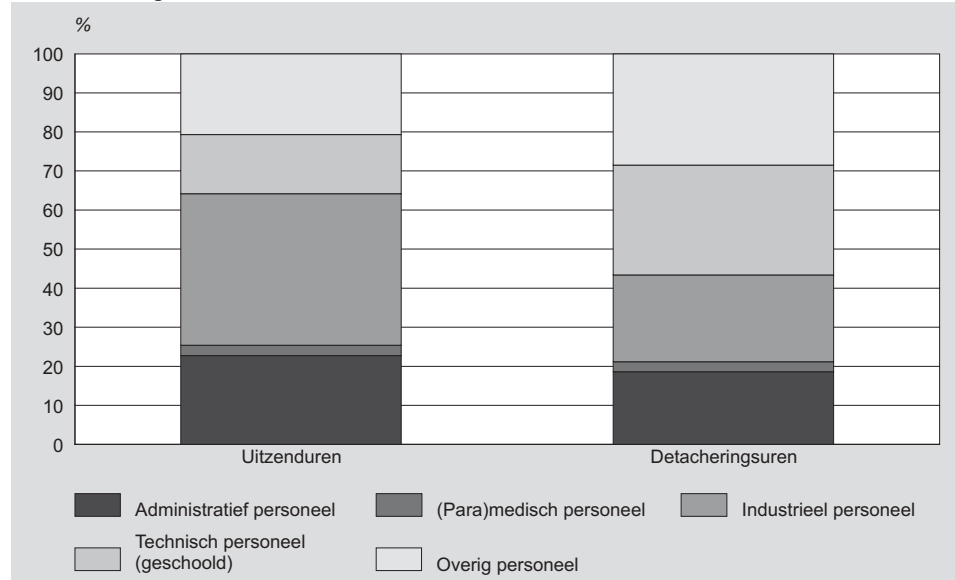
Binnen de uitzendbranche is sprake van verschillende soorten personeel. Net als in andere branches en bedrijfstakken zijn er werknemers die bij het uitzendbureau op de loonlijst staan. Een groot deel van de werknemers op de loonlijst wordt echter bij andere branches en bedrijfstakken gedetacheerd. Daarnaast zijn er uitzendkrachten die niet bij het uitzendbureau op de loonlijst staan. Zij zorgen voor meer dan de helft van de omzet in de uitzendbranche.

In 2005 werden ruim 305 duizend uitzenduren gerealiseerd tegenover 155 duizend detacheringen. De gemiddelde prijs van een uitzenduur lag in 2005 rond de 20 euro, voor een detachingskracht werd gemiddeld 11 euro per uur meer betaald.

Industrie belangrijkste afnemer

Met een aandeel van 40 procent was de industrie in 2005 de belangrijkste afnemer van uitzenduren. De vraag naar technisch personeel is verder toegenomen. Ten opzichte van 2004 is het aandeel uitzenduren van technisch personeel met 3 procentpunt gestegen naar 15 procent van het totaal aantal uitzenduren. Bij de detacheringsuren vormen zij met een aandeel van 28 procent de belangrijkste groep. Dit komt doordat technisch personeel vaak langer voor een opdrachtgever blijft werken.

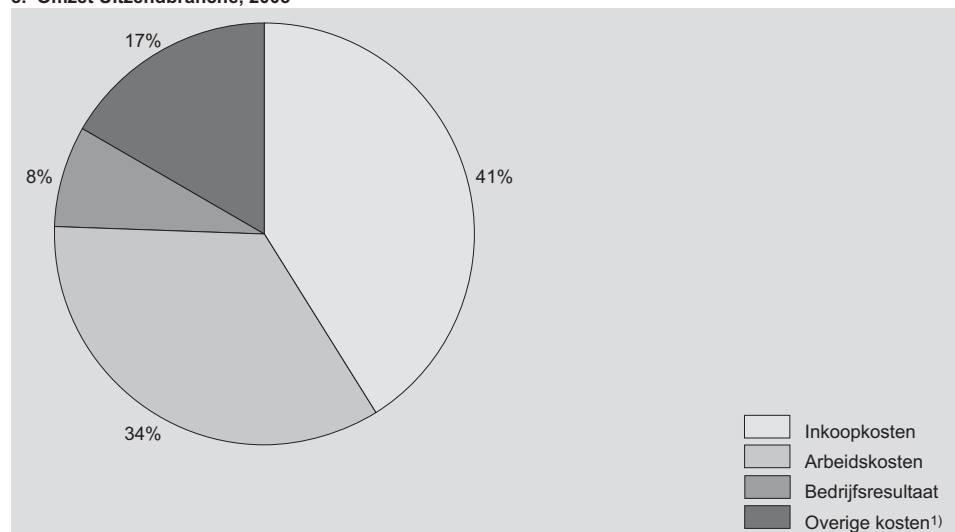
2. Beschikbaar gestelde uren uitzendbranche, 2005

Lage afschrijvingen

De omzet van de uitzendbranche bedroeg in 2005 ruim 11 miljard euro en was daarmee goed voor 14 procent van de totale omzet in de zakelijke dienstverlening. De arbeidskosten kwamen uit op 4,1 miljard euro en hadden hiermee een aandeel van 35 procent van de totale omzet. De inkoopwaarde in de uitzendbranche vormde met bijna 4,7 miljard euro de grootste kostenpost. De inkoopwaarde in de uitzendbranche bestaat voornamelijk uit betaalde lonen en salarissen van uitgezonden personeel. De uitzendbedrij-

3. Omzet Uitzendbranche, 2005

¹⁾ Onder overige kosten vallen ondermeer verkoopkosten, huisvestingskosten, energiekosten en afschrijvingen op vaste activa.

ven hadden in 2005 de laagste afschrijvingen in de zakelijke dienstverlening. Ze bedroegen nog geen procent van de omzet. Het belangrijkste kapitaal van de uitzendbedrijven zijn immers de uit te zenden werknemers. Verder zijn er ook geen werkplekken nodig voor de te detacheren personeelsleden, hierdoor zijn de huisvestingskosten ook erg laag. Het bedrijfsresultaat in de uitzendbranche kwam in 2005 uit op 744 miljoen euro.

Staat 1
Opbrengsten en kosten in de uitzendbranche, 2005

	Mln euro
Netto omzet	11 306
Totale bedrijfslasten	10 714
w.o.	
Arbeidskosten	4 059
w.o.	
Bruto lonen en salarissen	3 354
Verkoopkosten	154
Kosten van huisvesting	169
Kosten energieverbruik	16
Kosten van dienstverlening door derden	148
Afschrijvingen op vaste activa	85

Bron: CBS, Productiestatistiek Uitzendbranche.

Gehanteerde begrippen en definities

Afschrijvingen op vaste activa

De waardevermindering van duurzame productiemiddelen, zoals machines, gebouwen, vervoermiddelen en software, als gevolg van normale slijtage en voorzienbare economische veroudering. Vaste activa zijn bedrijfsmiddelen die langer dan een jaar meegaan; materiële vaste activa betreffen posten zoals gebouwen, machines, grond, vervoermiddelen en computers. Immateriële vaste activa betreffen posten als software, octrooien, licenties, onderzoek en ontwikkeling. Als waarde van de afschrijvingen geldt het op de jaarrekening vermelde bedrag.

Arbeidskosten

Deze kosten bestaan uit de bruto lonen en salarissen van werknemers, evenals het werkgeversaandeel in sociale verzekeringspremies, pensioenlasten en overige sociale lasten. In de productiestatistiek van het CBS (dit betreft de bedrijfseconomische gegevens in de publicatie, zoals omzet, bedrijfsresultaat en dergelijke) wordt hieronder verstaan: de bruto lonen en bruto salarissen van werknemers en de ten laste van de werkgevers komende sociale premies. Tot arbeidskosten worden de overige personeelskosten niet gerekend. Dit betreft betalingen in verband met uitzendkrachten en ingeleend personeel, opleidingskosten, kosten van werving en selectie van personeel, kosten van kantine, arbodiensten, bedrijfskleding, jubilea en dergelijke. Op de arbeidskosten zijn subsidies niet in mindering gebracht.

Bedrijf

De feitelijke transactor in het productieproces, gekenmerkt door zelfstandigheid ten aanzien van de beslissingen over dat proces en door het aanbieden van zijn producten aan derden. Een bedrijf kan meer dan één vestiging omvatten, maar ook meer dan één juridische eenheid (onder juridische eenheden worden zowel natuurlijke als rechtspersonen verstaan). Dit is het geval wanneer de afzonderlijke vestigingen of juridische eenheden niet zelfstandig opereren. Anderzijds komt het voor dat binnen een juridische eenheid verschillende onderdelen zijn te onderscheiden die wat productie betreft zelfstandig opereren. Deze vormen dan op grond van de definitie evenzoveel bedrijven. Dit laatste doet zich vooral voor bij grotere concerns die uiteenlopende activiteiten ondernemen. Wanneer een aldus gedefinieerde eenheid zich over verschillende landen uitstrekt, wordt het Nederlandse deel als een geheel bedrijf beschouwd.

Bedrijfslasten

Het totaal van de kosten die zijn gemaakt om de bedrijfsopbrengsten te realiseren.

Bedrijfsopbrengsten

De opbrengsten uit de normale bedrijfsuitoefening, in casu de verkopen van goederen en diensten, alsmede de waarde van voorraadmutaties, geactiveerde productie voor het eigen bedrijf, subsidies en schade-uitkeringen.

Bedrijfsresultaat

Het resultaat behaald uit productieactiviteiten, in casu de verkopen van goederen en diensten, alsmede de waarde van voorraadmutaties, geactiveerde productie voor het eigen bedrijf, subsidies en schade-uitkeringen.

Conjunctuur

De op- en neergaande beweging van de economie binnen een periode van vijf tot tien jaar.

Inkoopwaarde omzet

Kosten van grond- en hulpstoffen, verpakkingsmiddelen, handelsgoederen, loondiensten en uitbestede werkzaamheden, voor zover verbruikt bij de productie van de in het verslagjaar verkochte goederen en diensten. De kosten van de niet verkochte productie zijn niet in deze post begrepen en de kosten van de uit voorraad afkomstige omzet wel.

Lonen

De beloning van werknemers voor de geleverde arbeid inclusief de belastingen en premies ten laste van de werknemers, maar exclusief de sociale premies ten laste van de werkgevers. Dit omvat ook vormen van beloning in natura.

Omzet, netto

Opbrengst (exclusief BTW) uit verkoop van goederen en diensten aan derden, na aftrek van kortingen, bonussen, statiegeld en doorberekende vrachtkosten. Derden zijn particulieren, danwel bedrijven buiten het (Nederlandse deel van het) eigen concernverband.

Vestiging

Elke afzonderlijk gelegen ruimte, terrein of complex van ruimten of terreinen, benut door een onderneming voor de uitoefening van de activiteiten. Iedere onderneming bestaat uit tenminste één vestiging.

Werknemer

Persoon die bij een bedrijf of instelling op de loonlijst staat. Hiertoe kunnen ook de directeuren-groootaandeelhouders en hun familieleden behoren. Meewerkende eigenaren en gezinsleden die niet op de loonlijst staan, tellen niet mee.

Werkzame personen

Werkzame personen zijn alle personen die een baan hebben bij een in Nederland gevestigd bedrijf of bij een particulier huishouden.

Zakelijke dienstverlening

Onder de in deze branchebeschrijving beschreven zakelijke dienstverlening vallen de volgende branches: computerservice en informatietechnologie, rechtskundige dienstverlening, accountants, economische adviesverlening, architecten- en ingenieursbureaus, keuring en controle, reclamebureaus, uitzend- en uitleenbedrijven, arbeidsbemiddeling, beveiliging en opsporing, reiniging gebouwen en transportmiddelen, zakelijke dienstverlening niet elders genoemd.

Staat 2
Omzetontwikkeling Uitzendbranche, 1e kwartaal 2005–4e kwartaal 2006

	2000=100
2005, 1e kwartaal	97
2005, 2e kwartaal	112
2005, 3e kwartaal	120
2005, 4e kwartaal	127
2006, 1e kwartaal	120
2006, 2e kwartaal	135
2006, 3e kwartaal	146
2006, 4e kwartaal	156

Bron: CBS.

Staat 3
Bedrijfsopbrengsten, -lasten en -resultaat Uitzendbranche, 2002–2005

	2002	2003	2004	2005
<i>mln euro</i>				
Bedrijfsopbrengsten	.	.	9 845	11 458
	<i>%</i>			
<i>w.v. omzet</i>	.	.	99,1	98,7
<i>mln euro</i>				
Bedrijfslasten	.	.	9 303	10 714
	<i>%</i>			
<i>Inkoopwaarde omzet</i>	.	.	42,0	44,2
<i>Arbeidskosten</i>	.	.	39,7	37,9
<i>Afschrijvingen vaste activa</i>	.	.	0,9	0,8
<i>Overige bedrijfslasten</i>	.	.	17,4	17,1
<i>mln euro</i>				
Bedrijfsresultaat	.	.	542	744
	<i>%</i>			
<i>Aandeel bedrijfsopbrengsten</i>	.	.	5,5	6,5

Bron: CBS.